

Zagreb, Vrbanićeva 20 | T: 01-457-2732 | F: 01-410-4224
odv.knezovic@gmail.com

Zagreb, 11. rujna 2020.

Dana 3. rujna u moj odvjetnički ured pristupili su roditelji iz inicijative RODITELJI 0 – 24 i to:

1. Petra Šestak
2. Domagoj Malović-Halapa
3. Lucija Golubić

Navedeni roditelji su o tom sastanku izvijestili javnost na facebook grupi RODITELJI 0 – 24, prenoseći bitne dijelove i zaključke našeg sastanka.

Svrha dolaska je zaštita djece i poduzimanje koraka kako bi navedena grupa ili pojedini roditelji, poduzeli pravne korake protiv svake vrste kršenja prava njihove djece, roditeljska prava, sloboda i dužnosti te cijelih obitelji s obzirom na tzv. epidemiološke mjere u našim obrazovno-odgojnim ustanovama.

Dogovorena je izrada dokument općeg pravnog mišljenja s obzirom na gore navedenu svrhu dolaska.

Stoga ću u ovom pravnom mišljenju polaziti od temeljnih prava roditelja i djece, te trenutnog stanja koje vlada s uputama za škole koje će morati provoditi učenici, učitelji i roditelji.

Ključno je pitanje stanja prava, sloboda i obaveza roditelja i djece (pa time i škola, ministarstva, učitelja i svih sudionika u procesu odgoja i obrazovanja). Stoga ovo pravno mišljenje ima za cilj prvenstveno osvještavanje roditelja (a posredno i djece) o njihovim pravima, slobodama i obavezama

I. Temeljna prava roditelja i djece prema Ustavu RH, Konvencijama i zakonodavstvu RH.

Temeljni pravni akt je Ustav RH. On jamči sljedeća prava roditeljima i djeci:

1. Ustavna jamstva

(Članak 22.)

Čovjekova je sloboda i osobnost nepovrediva.

(Članak 23.)

Nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvu obliku zlostavljanja ili, bez svoje privole, liječničkim ili znanstvenim pokusima.

(Članak 40.)

Jamči se sloboda savjesti i vjeroispovijedi i slobodno javno očitovanje vjere ili drugog uvjerenja.

(Članak 62.)

Obitelj je pod osobitom zaštitom države.

Članak 63.

Država štiti materinstvo, djecu i mladež te stvara socijalne, kulturne, odgojne, materijalne i druge uvjete kojima se promiče ostvarivanje prava na dostojan život.

(Članak 64.)

Roditelji su dužni odgajati, uzdržavati i školovati djecu te imaju pravo i slobodu da samostalno odlučuju o odgoju djece.

Roditelji su odgovorni osigurati pravo djetetu na potpun i skladan razvoj njegove osobnosti.

(Članak 70.)

Svatko ima pravo na zdrav život.

Država osigurava uvjete za zdrav okoliš.

Svatko je dužan, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša.

2. KONVENCIJA O PRAVU DJETETA

Republika Hrvatska je ratificirala naprijed navedenu Konvenciju, odnosno preuzela ju kao pravni sljednik SFRJ.

Već preambula ove Konvencije priznaje urođeno dostojanstvo, jednakost i neotuđivih prava svih pripadnika ljudske zajednice., poziva se i na Opću deklaraciju o pravima čovjeka te kaže da djetinjstvu pripadaju posebna briga i pomoć.

Obitelj je u Konvenciji osnovna jedinica društva i prirodna sredina za razvoj i blagostanje svih njezinih članova, a posebno djece.

Svjesne činjenice da dijete, radi potpunoga i skladnog razvoja ličnosti, treba rasti u obiteljskoj sredini, u atmosferi sreće, ljubavi i razumijevanja, te su „djetetu, s obzirom na njegovu fizičku i mentalnu nezrelost, potrebni posebna zaštita i briga; uključujući odgovarajuću pravnu zaštitu, kako prije tako i nakon rođenja“.

Član 3.

1. U svim aktivnostima koje se tiču djece, od primarnog su značaja interesi djeteta bez obzira na to da li ih provode javne ili privatne institucije za socijalnu zaštitu, sudovi, administrativni organi ili zakonodavna tijela.

2. Države članice obavezuju se da djetetu osiguraju takvu zaštitu i brigu koja je nužna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i obaveze njegovih roditelja, zakonitih skrbnika ili drugih pojedinaca koji su pravno odgovorni za dijete i poduzimaju u tom cilju sve potrebne zakonodavne i administrativne mjere.

3. Države članice brinu se da institucije, službe i ustanove koje su odgovorne za brigu ili zaštitu djece budu u skladu sa standardima što su ih utvrdili nadležni organi, posebno u oblasti sigurnosti i zdravlja, i broju i podobnosti osoblja te stručnog nadzora.

Član 5.

Države članice poštuju odgovornosti, prava i dužnosti roditelja ili, gdje je takav slučaj, članova šire obitelji ili zajednice, kako je predviđeno lokalnim običajima, zakonskih skrbnika ili drugih osoba zakonski odgovornih za dijete, da na način koji je u skladu s razvojem sposobnosti djeteta osiguraju, upute i usmjeravaju dijete u ostvarivanju njegovih prava koja su priznata u ovoj konvenciji.

Članak 14.

1. Države članice poštuju pravo djeteta na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti.

2. Države članice poštuju prava i dužnosti roditelja i, gdje je takav slučaj, zakonitih skrbnika da usmjeravaju dijete u ostvarivanju njegova prava na način koji je u skladu s razvojem njegovih sposobnosti.

3. Sloboda izražavanja vjeroispovijesti ili uvjerenja može podlijegati samo onim ograničenjima koja su propisana zakonom i koja su nužna radi zaštite javne sigurnosti, reda, zdravlja ili morala, ili osnovnih prava i sloboda drugih.

Član 19.

1. Države članice poduzimaju sve odgovarajuće zakonodavne, administrativne, socijalne i obrazovne mjere radi zaštite djeteta od svih oblika fizičkoga ili mentalnog nasilja, povreda ili zloupotrebe, zanemarivanja ili nemarnog odnosa, maltretiranja ili eksploatacije, uključujući i seksualnu zloupotrebu, dok je na brizi kod roditelja, zakonitih skrbnika ili neke druge osobe kojoj je povjerena briga o djetetu.

Član 29.

1. Države članice su suglasne da obrazovanje djeteta treba biti usmjereno:

- a) na razvoj osobnosti djeteta i razvoj obdarenosti i mentalnih i fizičkih sposobnosti do krajnjih granica;
- b) na razvoj poštovanja prava čovjeka i osnovnih sloboda te poštovanje principa sadržanih u Povelji Ujedinjenih naroda;
- c) na razvoj poštovanja roditelja djeteta, njegovoga kulturnog identiteta, jezika i vrijednosti, nacionalnih vrijednosti zemlje u kojoj dijete živi i zemlje iz koje ono potječe te civilizacija koje su različite od njegove;
- d) na pripremu djeteta za odgovoran život u slobodnom društvu, u duhu razumijevanja, mira, tolerancije, jednakosti spolova i prijateljstva među svim narodima, etničkim, nacionalnim i vjerskim grupama i osobama autohtonog porijekla;
- e) na razvoj poštovanja prirodne sredine.

Član 31.

1. Države članice priznaju pravo djeteta na odmor i slobodno vrijeme, na igru i rekreaciju koja odgovara uzrastu djeteta i slobodno sudjelovanje u kulturnom životu i umjetnosti.

Član 32.

1. Države članice priznaju pravo djeteta na zaštitu od ekonomske eksploatacije i rada na poslu koji može biti opasan ili ometati obrazovanje djeteta ili štetiti zdravlju djeteta odnosno njegovu fizičkome, mentalnome, duhovnome, moralnome ili socijalnom razvoju.

III. ZAKON O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI (NARODNE NOVINE BR. 87/2008, 86/2009, 92/2010, 105/2010, 90/2011, 5/2012, 16/2012, 86/2012, 94/2013, 152/2014, 7/2017, 68/2018, 98/2019, 64/2020)

Za roditelje su još posebno važne sljedeće odredbe ovog zakona:

čl. 4. st. 1. .

(1) Ciljevi odgoja i obrazovanja u školskim ustanovama su:

1. osigurati sustavan način poučavanja učenika, poticati i unapređivati njihov intelektualni, tjelesni, estetski, društveni, moralni i duhovni razvoj u skladu s njihovim sposobnostima i sklonostima,
2. razvijati učenicima svijest o nacionalnoj pripadnosti, očuvanju povijesno-kulturne baštine i nacionalnog identiteta,
3. odgajati i obrazovati učenike u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, ljudskim pravima i pravima djece, osposobiti ih za življenje u multikulturalnom svijetu, za poštivanje različitosti i toleranciju te za aktivno i odgovorno sudjelovanje u demokratskom razvoju društva,
4. osigurati učenicima stjecanje temeljnih (općeobrazovnih) i stručnih kompetencija, osposobiti ih za život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu prema zahtjevima tržišnog gospodarstva, suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i znanstvenih spoznaja i dostignuća,
5. osposobiti učenike za cjeloživotno učenje.

Članak 67.

Školske ustanove dužne su:

- stvarati uvjete za zdrav mentalni i fizički razvoj te socijalnu dobrobit učenika,
- sprječavati neprihvatljive oblike ponašanja,
- brinuti se o sigurnosti učenika,

- osigurati uvjete za uspješnost svakog učenika u učenju,
- brinuti se o zdravstvenom stanju učenika i o tome obavještavati nadležnog liječnika škole – specijalistu školske medicine i roditelje,
- pratiti socijalne probleme i pojave kod učenika i poduzimati mjere za otklanjanje njihovih uzroka i posljedica, u suradnji s tijelima socijalne skrbi odnosno drugim nadležnim tijelima,
- voditi evidenciju o neprihvatljivim oblicima ponašanja učenika,
- pružati savjetodavni rad učenicima.

Čl. 125. navodi da ravnatelj surađuje s učenicima i roditeljima.

IV. UPUTE ZA RAD U VRIJEME COVIDA

Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Ministarstvo znanosti i obrazovanja, dana 24. 08. 2020., donijeli su UPUTE ZA SPRJEČAVANJE I SUZBIJANJE EPIDEMIJE COVID-19 VEZANO ZA RAD PREDŠKOLSKIH USTANOVA, OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA U ŠKOLSKOJ GODINI 2020./2021.

https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Upute_vrtici_i_skole_24_08_2020_HZJZ-1.pdf

Interesantno je da se navedene upute na pozivaju ni na jedan pozitivni propis, odnosno formalnopravni temelj za donošenje naprijed navedenih mjera (dalje, mjere ili upute). S obzirom na to da Ustavni sud nije odlučio o nizu Prijedloga za ocjenu ustavnosti utemeljenja i djelovanja Stožera civilne zaštite (dalje SCZ) ostaje upitna ustavnost i zakonitost kako samog stožera, tako i svih mjera koje je donosio.

V. ISKLJUČENOST RODITELJA

Iako se te mjere i upute odnose na djecu vidljivo je da roditelji nisu ni na koji način bili uključeni prilikom donošenja tih mjera te da su potpuno isključeni od svega onog što će se događati u gore navedenim ustanovama. Roditelji su stavljeni pred svršen čin, odnosno oni su puki provoditelji mjera u dijelu koji im je nekritički nametnut. Roditeljima je dato niz obaveza koje do sada nisu imali, ali nemaju pravo glasa. Jedina briga države je da roditelji "budu na vrijeme upoznati s ovim uputama", kako se navodi u samim mjerama.

Nadalje, upute navode da roditelje telefonom ili na drugi primjeren način ustanova obavještava o mogućim simptomima ili bolesti. Dakle, roditelji se ne izvješćuju neposrednim osobnim kontaktom, nego telefonom ili na drugi primjereni način (očito facebook, e-mail, whatsapp...).

Moje mišljenje:

Ministarstvo i SCZ su teško prekršili prava roditelja isključujući ih prilikom donošenja ovakvih mjera, a posebno isključujući ih iz mogućnosti njihove nazočnosti i neposrednih kontakata s ravnateljem, učiteljima i stručnim službama škole (psiholozi, defektolozi), osim iznimno. Roditelji ne mogu neposredno i u zajedništvu u samoj odgojno-obrazovnoj ustanovi iznijeti svoje stavove i zaključke. Navedeno postupanje protivno je odredbi čl. 62. Ustava prema kojoj je obitelj pod posebnom zaštitom države, čl. 64. prema kojem su roditelji dužni odgajati djecu, te im osigurati pravo na potpun i skladan razvoj osobnosti, te odredbama Konvencije prema kojima je država dužna uzimati u obzir prava i dužnosti roditelja (čl. 3., 5., 14), kao i Zakona kojim su roditelji uključeni u sva zbivanja u ustanovama te da surađuju s roditeljima.

Pravna sredstva:

Kolektivne tužbe roditelja protiv ovakvih odluka

Pojedinačne tužbe protiv Ustanove, ministarstva i SCZ

Pismeni zahtjevi da im se očituje Ustanova, ministarstvo i SCZ o kršenju roditeljskih prava

Javno očitovanje protivljenja ovakvim mjerama putem prosvjeda pred ustanovom, ministarstvom, Vladom i sl.

Organizirano ne slanje djece u Ustanovu;

Drugi načini koji mogu upozoriti javnost i donijeti rezultat.

VI. FIZIČKI RAZMAK I OSOBNA HIGIJENA

Upute učestalo ponavljaju da treba držati fizički razmak, kao i pojačanu osobnu higijenu djece.

Mjere su usmjerene upravo protiv onog što je prirodno za dijete, a to je: istraživanje prostora i predmeta koji okružuju dijete (u određenoj dobi stavljanje u usta ruku i predmeta), znatiželja u odnosu na druge osobe/drugu djecu, motorička nespretnost i nedoraslost, potreba za kretanjem.

Dakle, iako donositelj mjera izrijeком ne navodi da su mjere protivne prirodi i potrebama djece ipak implicitno priznaje svu silinu napada na djecu i njihovu prirodu i u biti prirodan razvoj djece.

Koliko god je to moguće, neophodno je smanjiti fizički kontakt (bliiski kontakt): djece/učenika i odgojitelja/učitelja/nastavnika iz jedne odgojno-obrazovne skupine/razrednog odjela s djecom/učenicima i odgojiteljima/nastavnicima drugih skupina/razrednih odjela roditelja djece/učenika i djelatnika ustanove kod putovanja u/iz ustanove prilikom ulaska i izlaska iz ustanove tijekom cjelokupnog boravka u ustanovi.

Mjere predviđaju i nužnost razmaka između učenika najmanje 1,5 m za osnovne škole, a za srednje od najmanje 2 m.

Posebne mjere su donijete da nikako ne bude kontakata između različitih skupina (razreda, grupa), pa stoga svaka skupina ostaje mikro svijet, grupica bez kontakata i socijalne dinamike.

Ni za ove mjere donositelj nije izvršio procjenu dobrobiti i zlobiti tih mjera.

Moje mišljenje:

Ovakve mjere usmjerene su k tome da djeca budu asocijalna, a što je protivno smislu odgoja i obrazovanja. Mjere su napad na duhovni, psihološki, fizički i pravni integritet djece i roditelja i posljedično cijelog društva. Prilikom donošenja mjera donositelji nisu izvršili procjenu utjecaja tih mjera na ukupni psihički, fizički, duhovni i socijalni razvoj djece, te kakve će biti posljedice za zdravlje djece te daljnje odnose roditelja i djece kao i cijelog društva. Svaka pravna, psihološka, pedagoška, duhovna ili bilo koja druga analiza pokazala bi pogubnost ovakvih mjera koje su donijete za cijelu šk. God 2020/2021.

Smatram da se radi o svojevrsnom obliku zlostavljanja protivnom odredbi čl. 23. Ustava RH, da su roditelji dužni zaštititi sukladno prirodnom pravu i dužnosti roditelja da štiti dobrobit svoje djece ta da im osiguraju potpun i skladan razvoj osobnosti (čl. 64. Ustava RH), kao i pravo na zdrav život i okoliš a što je dužna osigurati država (čl. 70 Ustava).

Ovakav asocijalan program napad je i na obitelj u čijoj sredini dijete treba rasti u ambijentu sreće, ljubavi i razumijevanja (preambula Konvencije), te se ovim država poduzima mjere koje se mogu smatrati oblikom fizičkog ili mentalnog nasilja, te maltretiranja djece (čl. 19. Konvencije), te se mjerama napada osobnost djece, obdarenosti, mentalnih i fizičkih sposobnosti (čl. 29. Konvencije), te pravo djeteta na odmor i slobodno vrijeme, na igru i rekreaciju te slobodno sudjelovanje u kulturnom životu i umjetnosti (čl. 31. Konvencije).

Nadalje, mjere teško ugrožavaju ili sasvim uništavaju niz ciljeva odgoja i obrazovanja u školskim ustanovama navedenim u čl. 4. st. 1. Zakona, kao što su poticanje i unaprjeđenje intelektualnog, tjelesnog, estetskog, društvenog, moralnog i duhovnog razvoja djece, odgoj i obrazovanje za ljudska prava i prava djece, te stjecanje temeljnih općeobrazovnih i stručnih kompetencija.

osposobljavanje za život i rad i dr., dok su školske ustanove ugrožene u ispunjavanju svojih dužnosti iz čl. 67. Zakona.

Pravna sredstva:

Kolektivne tužbe roditelja protiv ovakvih odluka

Pojedinačne tužbe protiv Ustanove, ministarstva i SCZ

Pismeni zahtjevi da im se očituje Ustanova, ministarstvo i SCZ o kršenju roditeljskih prava

Javno očitovanje protivljenja ovakvim mjerama putem prosvjeda pred ustanovom, ministarstvom, Vladom i sl.

Zatražiti mišljenja neovisnih stručnjaka s područja psihologije, medicine, sociologije, pedagogije, prava o projekciji utjecaja mjera i uputa na razvoj i buduće kompetencije djece.

VII. OVLAŠTENE I NEOVLAŠTENE OSOBE

Donositelji mjera razlikuju ovlaštene i neovlaštene osobe za ulazak i izlazak iz Ustanova vodi evidenciju ulaska/izlaska bilo da je riječ o ovlaštenom ili neovlaštenom osoblju (ovlašteno osoblje uključuje: djecu/učenike, osoblje, pomoćno i administrativno osoblje, ostalo osoblje kojem je odobren ulazak; neovlašteno osoblje uključuje: roditelje/skrbnike, neupisanu braću/sestre djecu/učenike, drugo osoblje koje nije nužno za rad ustanove). Evidencija ulazaka i izlazaka mora se obaviti na adekvatan način da se ne stvaraju grupiranja na ulazu, npr. za učenike se evidencija obavlja u razredu.

Tako su roditelji postali NEOVLAŠTENE OSOBE. Drugim riječima, sva roditeljska vlast nad djecom prestaje ulaskom djeteta u Ustanovu. Navedena mjera je protivna kako prirodnom pravu roditelja tako i pozitivnim propisima, odnosno Ustavu, međunarodnim aktima i zakonima RH o pravu roditelja i njihovim dužnostima.

Dakle, roditelj je postao neprijateljski element u školama i vrtićima. On ne smije vidjeti ambijent u kojem djeca borave, prostore, drugu djecu, ravnatelja, nastavno i stručno osoblje. Dapače, nema više ni roditeljskih sastanaka. Dok su prethodnih godina roditelji morali najmanje dva puta doći u školu radi informacija o djetetu (pod prijetnjom prijave Centru za socijalnu skrb), danas im se prijeti tim istim centrom ukoliko bi se usudili doći.

Moje mišljenje i pravne mjere kao u prethodnim točkama.

VIII. ČIŠĆENJE PROSTORA

Jedna od mjera je i čišćenje prostora. Tako se kao prostor obaveznog čišćenje određene sve dodirne površine kao što su kvake, ručke na prozorima, radne površine, tipkovnice, konzole, slavine u toaletima i kuhinjama, tipke vodokotlića, daljinski upravljači, prekidači za struju, zvona na vratima, ploče dizala te druge dodirne površine koje koristi veći broj osoba neophodno je dezinficirati prebrisavanjem više puta (na početku i na kraju svake smjene te najmanje jednom tijekom smjene).

Ova mjera sterilizira učestalo prostore. Ni za ovu mjeru nije izrađen elaborat dobrobiti te mjere. Naime, prema upozorenjima nekih stručnjaka ova mjera može biti opasna za imunološki sustav djece i zaposlenika škole. Stoga roditelji (ali i učenici i zaposlenici) imaju pravo na cjelovitu informaciju o ovoj mjeri, odnosno hoće li biti ovom mjerom ugroženo zdravlje djece.

Stoga roditelji moraju HITNO zatražiti izradu stručnog mišljenja od neovisnih stručnjaka koji će izraditi cjelovit nalaz i mišljenje. Naime, roditelji moraju skrbiti o zdravlju i dobrobiti djece a što je u skladu s prirodnom pravom roditelja i odredbama Ustava, konvencija i zakona kako je to navedeno naprijed.

IX. MASKE ZA LICE

Od svih mjera najčešće je preporučena i kritizirana ova mjera. I ovu mjeru treba razmotriti sa svih aspekata i to odgojno obrazovnog, psihološkog, društvenog, pravnog, medicinskog i drugih. Dvojba je je li maska za lice korisna za fizičko zdravlje, sprječava li prijenos virusa kako navedena maska djeluje na psihičko zdravlje učenika; depersonalizira li ona osobu;

kako nošenje maske djeluje na socijalizaciju i socijalne vještine djece;
kako nošenje maske djeluje na prenošenje znanja s učitelja na učenika.

Mjerodavne institucije nisu izvršile ni jednu od navedenih procjena. Međutim, od raznih stručnjaka dolaze tvrdnje da nošenje maski negativno utječe na fizičko, psihičko, socijalno zdravlje, na prijenos znanja i vještina.

Mišljenje i preporuke kao u prethodnim točkama.

Zaključak

Iako je Svjetska zdravstvena organizacija proglasila pandemiju Republika Hrvatska se ni na koji način nije odrekla svog suvereniteta i suverenog donošenja odluka od njezinih institucija. Republika Hrvatska nije ničim, barem formalnopravno, ograničila osnovna ljudska prava i slobode. Međutim, naprijed navedena mjere bitno ograničavaju prava i slobode djece i roditelja i drugih sudionika u odgojno-obrazovno procesu. Stoga roditelji imaju pravo i dužnost, ako smatraju da su njihova prava i slobode, te prava i slobode njihove djece, ugrožena ili se sustavno krše, vršiti svoja prava i dužnosti na druge prikladne načine za koje smatraju da će zaštititi dostojanstvo, zdravlje te prava i slobode njihove djece.

Odvjetnik
Mate Knezović

**ODVJETNIK
MATE KNEZOVIĆ**
2 ZAGREB, Vrbančićeva 28